

แผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
“จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2568

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแซง
อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
- หลักการและเหตุผล	๑
- วัตถุประสงค์	๒
- นิยามความหมายและประเภทของขยะมูลฝอย	๒
บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานและสถานการณ์ขยะมูลฝอย	
- สภาพทั่วไป	๔
- สถานการณ์ขยะมูลฝอย	๕
- ลำดับความสำคัญของปัญหาในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	๖
- อุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	๗
บทที่ ๓ การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล	
- กรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปีพ.ศ. ๒๕๖๘	๘
- ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	๘
- ด้านการจัดการขยะต้นทาง	๘
- ด้านการจัดการขยะกลางทาง	๙
- ด้านการจัดการขยะปลายทาง	๙
- ด้านกลไกส่งเสริมการบริหารจัดการ	๙
บทที่ ๔ โครงการ/กิจกรรมแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘	
- มาตรการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง)	๑๐
- มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(กลางทาง)	๑๓
- ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (ปลายทาง)	๑๖
- ด้านการบริหารจัดการ	๑๙

คำนำ

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยได้ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ แก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดความต่อเนื่อง และ เป็นไปตามเป้าหมายแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๕-๒๕๗๐) และให้ จังหวัดดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการดังกล่าว โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการฯ ระดับจังหวัด และให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการฯ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุผล ตามกรอบเป้าประสงค์และตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบล หนองแขง จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ขึ้นเพื่อให้การ จัดการขยะมูลฝอยมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการ ขยะของประเทศฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๕ -๒๕๗๐) และเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาขยะ มูลฝอยชุมชนให้เกิดความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง
มิถุนายน ๒๕๖๘

บทที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ประเทศไทยมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ ๒๖.๙๕ ล้านตัน หรือประมาณ ๗๓,๘๔๐ ตัน/วัน เฉลี่ยเท่ากับ ๑.๑๒ กิโลกรัม/คน/วัน เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา (๒๕.๗๐ ล้านตัน) จะพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีปริมาณเพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ ๕ และจากการสำรวจสถานที่กำจัด ขยะมูลฝอยและสถานีนถ่ายขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนทั่วประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่เปิดดำเนินงานทั้งสิ้น ๒,๐๗๙ แห่ง และสถานีนถ่ายขยะมูลฝอย ๓๖ แห่ง โดยสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยซึ่งดำเนินการได้อย่างถูกต้อง จำนวน ๑๑๔ แห่ง สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งดำเนินการไม่ถูกต้อง จำนวน ๑,๙๖๕ แห่ง และสถานีนถ่ายขยะมูลฝอย จำนวน ๓๖ แห่ง (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๖๖) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัญหาในการบริหารจัดการขยะยังคงเป็นประเด็น ที่มีความสำคัญ ในการบริหารจัดการ ด้วยเป็นปัญหาระดับพื้นฐานที่ทุกประเทศต้องบริหารจัดการ โดยเฉพาะการจัดการ ในระดับครัวเรือนที่ต้องคัดแยกขยะที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ออกจากขยะทั่วไป ทั้งในแง่ของประโยชน์ที่ได้จาก ขยะ และในแง่ของการบริหารจัดการขยะที่เหลือ อีกทั้ง ปัญหาประการต่อมา คือ ปลายทางของการจัดการขยะ สำหรับสถานที่กำจัดขยะที่ไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ทั้งกลิ่น น้ำเสีย ไฟไหม้สถานที่กำจัดขยะ ฯลฯ อันส่งผลกระทบต่อสุขอนามัย ของประชาชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องต้องประสานการดำเนินงานและร่วมกันขับเคลื่อน การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้มีการจัดการ ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น สามารถรองรับปัญหาในการจัดการขยะชุมชนได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะมลพิษจากขยะที่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม ความเดือดร้อนและสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและบริบทสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ ชาติแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล พันธกรณีระหว่างประเทศ รวมถึงให้เกิดความ ต่อเนื่องในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหามลพิษชุมชน ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะ ของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) และแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ จังหวัดขอนแก่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยแผนปฏิบัติการฉบับนี้จะมุ่งเน้นการจัดการขยะต้นทางผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริม การคัดแยกขยะภายในครัวเรือน ทั้งการจัดการขยะอินทรีย์หรือขยะเปียก ตามโครงการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขยายการดำเนินการไปยังระดับหมู่บ้าน/ชุมชนผ่านการจัดตั้ง ธนาคารขยะ เพื่อจัดการขยะรีไซเคิลในชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่ม มีกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อ การบริหารจัดการขยะ รวมไปถึงการที่หน่วยงานของรัฐคัดแยกขยะภายในหน่วยงานและสำหรับการบริหาร จัดการขยะประเภทต่าง ๆ ทั้งขยะทั่วไป ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ ให้มีระบบ/มาตรการรองรับ การเก็บ ขน และส่งกำจัดให้ถูกต้อง มีโครงสร้างการดำเนินงานในรูปแบบของ คณะกรรมการเครือข่าย อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก และมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นระบบในการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะ มูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการขยะปลายทางที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน อีกทั้ง ได้กำหนดกลไก ในการส่งเสริมการบริหารจัดการในมิติต่าง ๆ เพื่อช่วยขับเคลื่อนการดำเนินการด้านต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

นิยามและความหมาย

มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว วัสดุหรือ ขากสัตรว์รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น(พระราชบัญญัติ การ สาธารณสุข,๒๕๓๕)

ขยะมูลฝอย (Solid waste) คือ มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “มูลฝอย” ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ หมายความว่า เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว วัสดุหรือขากสัตรว์รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และ หมายความว่ารวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ และมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายต่อชุมชน (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๗)

ขยะมูลฝอยชุมชน (Municipal Solid Waste) หมายความว่า ขยะมูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น บ้านพักอาศัย สถานประกอบการค้า แหล่งธุรกิจ ร้านค้า สถานบริการ ตลาดสด และสถาน บันทึงต่าง ๆ ได้แก่ ขยะอินทรีย์จำพวกเศษอาหารต่างๆ เศษใบไม้เศษหญ้า ฯลฯ ขยะรีไซเคิลจำพวก แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก อลูมิเนียม ยาง ฯลฯ และขยะทั่วไปจำพวกเศษผ้า เศษไม้และเศษวัสดุต่างๆ เป็นต้น โดยไม่รวมถึงของเสียอันตรายจากชุมชน (กรมควบคุมมลพิษ,๒๕๕๗)

ขยะมูลฝอยอินทรีย์(Organic Waste) หมายความว่า ขยะอินทรีย์จำพวกเศษอาหารต่างๆ ที่เหลือ จากการเตรียมการปรุงและการบริโภค เศษผัก เศษผลไม้ เศษอาหาร (ยกเว้น เปลือกหอย กระดุก ก้างปลา ซึ่ง ข้าวโพด ก้านกระถิน) เช่น ข้าวสุก เปลือกผลไม้ เนื้อสัตว์ ฯลฯ (กรมควบคุมมลพิษ,๒๕๕๗)

ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) หรือ มูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลาย ได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึง ขาก หรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ โดยขยะที่ย่อยสลายนี้ เป็นขยะ ที่พบมากที่สุด คือ พบมากถึง ๖๔% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ,๒๕๔๘)

ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่องเครื่องดื่มแบบ UHT กระป๋อง เครื่องดื่ม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้ เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สอง ในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ ๓๐% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ,๒๕๔๘)

ของเสียอันตรายหรือขยะพิษ (Hazardous waste) หมายความว่า ของเสียที่มีองค์ประกอบหรือ มีลักษณะความเป็นอันตราย ได้แก่ วัตถุระเบิดได้ วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ และวัตถุเปอร์ออกไซด์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุติดไฟ วัตถุที่ก่อให้เกิดการ ระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม (กรมควบคุมมลพิษ,๒๕๕๗)

ของเสียอันตรายจากชุมชน (Community Generated Hazardous Waste) หมายความว่า ขยะมูลฝอยหรือของเสียที่เป็นพิษหรืออันตรายที่มาจากครัวเรือนและแหล่งธุรกิจ เช่น โรงแรม สนามบิน ปั้มน้ำมัน

ร้านถ่ายรูป และร้านซักแห้ง ของเสียจำพวกนี้ ได้แก่ ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟ้า แบตเตอรี่สำหรับรถยนต์ น้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้ว เป็นต้น (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๗)

ขยะทั่วไป (General waste) มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถังพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถังพลาสติก เปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร พอยล์เปื้อนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้ เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียง กับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณ ๓% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๘)

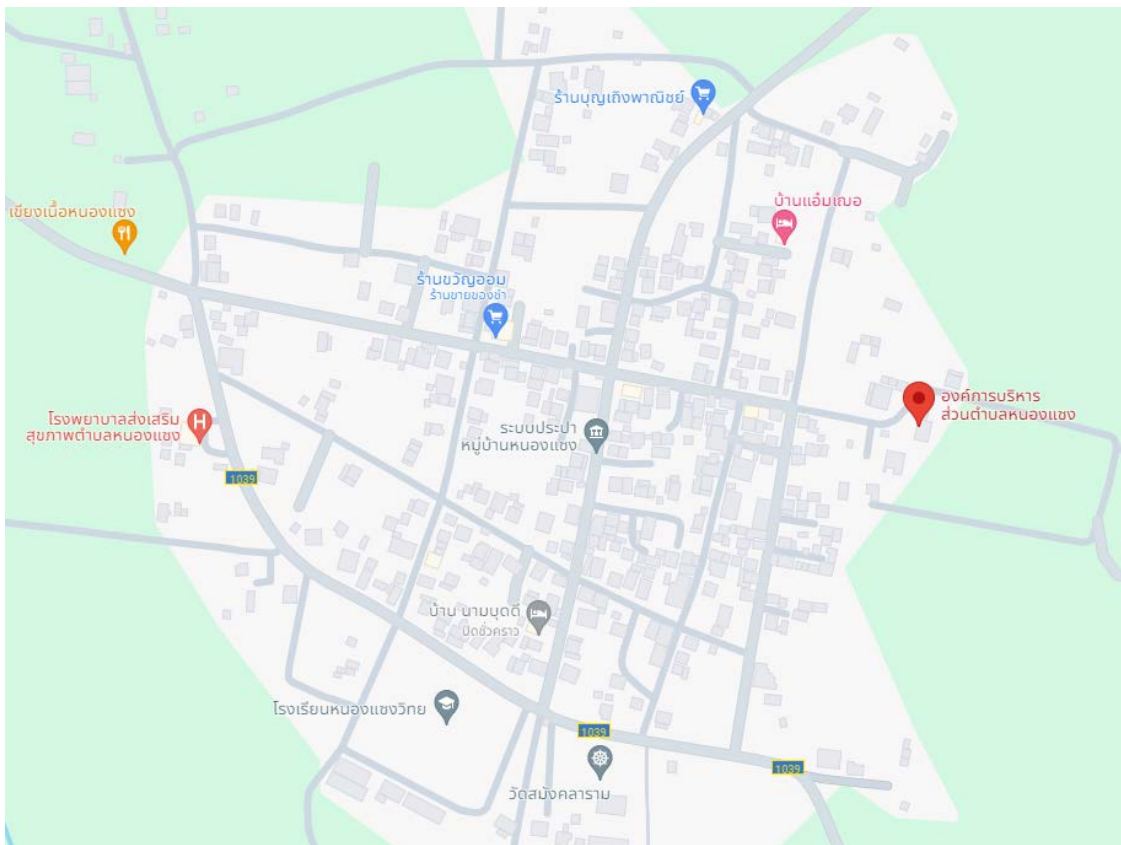
มูลฝอยติดเชื้อ หมายความว่า มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้ว สามารถทำให้เกิดโรคได้ กรณีมูลฝอยดังต่อไปนี้ เกิดขึ้นหรือใช้ในกระบวนการ ตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค และการ ตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ รวมทั้งในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ (กฎกระทรวง สาธารณสุขว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ, ๒๕๕๕)

(๑) ซากหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด การตรวจชันสูตรศพ หรือ ซากสัตว์ และการใช้สัตว์ทดลอง

(๒) วัสดุของมีคม เช่น เข็ม ใบมีด กระบอกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้ว สไลด์ และกระจก ปิดสไลด์

(๓) วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด สารน้ำจากร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ หรือวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สาลี ผ้าก๊อช ผ้าต่าง ๆ และท่อยาง

(๔) มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพที่เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ร้อยละ ๓.๑๐ ประมาณร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่ทั้งหมด

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบทุ่งหญ้าในเขตร้อน คือ มีฝนตกสลับกับแห้งแล้งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลม มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีอุณหภูมิสูงสุดโดยเฉลี่ย ๓๖.๓๕ องศาเซลเซียส และมี ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนจัดในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม โดยจะมีฝนตกชุกในช่วงเดือนสิงหาคมของทุกปีและฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ สภาพอากาศจะหนาวเย็น โดยทั่วไปจะหนาวจัดในช่วงเดือนธันวาคมจนถึงเดือนมกราคมของทุกปี อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๑๕.๔ องศาเซลเซียส

๔. ลักษณะของดิน

ลักษณะของดินในพื้นที่เป็นดินทราย ดินร่วน ดินเหนียว พื้นที่ลาดจึงเหมาะแก่การเพาะปลูกเพื่อทำการเกษตรด้วยการปลูกอ้อย มันสำปะหลัง และข้าวไร่

๕. ลักษณะของแหล่งน้ำ

- มีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่าน ได้แก่ลำห้วยม่วงไหลผ่านบ้านหนองแขง ระยะทาง ๕ ก.ม.และ ลำห้วยภูเหล็กไหลผ่านบ้านขามป้อม บ้านหนองแขง บ้านหนองเต่า ระยะทาง ๑๐ ก.ม.

- พื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน

๖. ลักษณะของไม้และป่าไม้

- ในพื้นที่ไม่ได้อยู่ในเขตป่าไม้

- มีป่าชุมชนและป่าช้าสาธารณะ ลักษณะทั่วไปเป็นป่าโปร่ง ไม่รกทึบ

๗. ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

- ประชากรทั้งสิ้น ๕,๒๗๕ คน แยกเป็นชาย ๒,๕๘๔ คน หญิง ๒,๖๙๑ คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย

๑๑๗ คน / ตารางกิโลเมตร

สถานการณ์ขยะมูลฝอย

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน มาตรา ๕๙ และพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๒) พ.ศ.๒๕๕๐ นายกององค์การบริหาร ส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ (๒) สั่งอนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่ง กฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบล (๓) รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ ให้เทศบาลเมืองพิทยฯ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ ในการจัดระบบการบริหาร สาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (๑๘) การกำจัดมูลฝอยสิ่ง ปฏิกูล และน้ำเสีย (๑๙) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล ตลอดจนการจัดทำแผนปฏิบัติ การ “ ประเทศไทยไร้ขยะ ” ตามแนวทางพระราชรัฐ ระยะเวลา ๑ ปี โดยใช้หลักการ ๓ Rs คือ การใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่

๑. ขยะมูลฝอยชุมชน

๑) อัตราการผลิตและปริมาณขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้น ประมาณ ๑๐ ตันต่อเดือน

๒) การคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ จากการสำรวจและสอบถามชาวบ้านในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง ได้ทำการศึกษาปริมาณการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ พบว่า ตำบลหนองแขงยังไม่มี การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างจริงจัง

๓) การเก็บขนขยะมูลฝอยไปกำจัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง มีรถบรรทุกขยะแบบเทท้ายในการเก็บขน จำนวน ๑ คัน มีพนักงานขับรถบรรทุกขยะ จำนวน ๑ คน และพนักงานประจำรถขยะ จำนวน ๓ คน เพื่อเก็บขนนำไปกำจัดสถานที่ตั้ง บ่อทิ้งขยะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง

๒. ขยะอันตรายชุมชน

๑) ปริมาณและองค์ประกอบของเสียอันตรายชุมชน จากการประเมินปริมาณของเสียอันตรายชุมชน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง มีปริมาณขยะอันตรายชุมชน ประมาณ ๐.๒๐ ตันต่อปี

๒) การรวบรวมและกำจัดขยะอันตรายชุมชน การจัดการขยะอันตรายชุมชนในตำบลหนองแขงมีการจัดหาที่รองรับขยะอันตรายไว้ทุกหมู่บ้าน

๓. ขยะมูลฝอยติดเชื้อ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง มีการกำหนดจุดทิ้งรวบรวมและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อไว้ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองแขง

ลำดับความสำคัญของปัญหาในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

๑. ปัญหาด้านชุมชน/การมีส่วนร่วม

๑) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีรูปแบบที่ต้องเพิ่มประสิทธิภาพและวิธีการดำเนินงานขาดความเด่นชัด

๒) กลุ่มเป้าหมายที่จะสร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ยังขาดความครอบคลุม อาทิเช่น เครือข่ายเยาวชน เครือข่ายร้านค้า เครือข่ายรับซื้อของเก่า เป็นต้น

๓) ประชาชนขาดจิตสำนึก ขาดความตระหนัก ไม่มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและมีการนำ วัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์น้อย

๒.ปัญหาด้านทรัพยากร

๑) ขยะมูลฝอยประเภทย่อยสลายได้ ยังไม่มีรูปแบบการลดและใช้ประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพ ปัจจุบัน มีประชาชนส่วนน้อยที่มีการทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยชีวภาพ

๒) ขยะรีไซเคิล ปัจจุบันกระทำโดยกระบวนการนอกระบบ คนเก็บของเก่าและรถรับซื้อของเก่ามาซื้อขยะรีไซเคิลเป็นประจำทุกหมู่บ้าน แต่ราคาขายไม่มีมาตรฐานที่แน่ชัด และกตราคาเพื่อเก็งกำไร

๓) ขยะอันตรายจากชุมชนยังไม่มี การส่งเสริมการคัดแยกที่จริงจัง เนื่องจากประชาชนคัดแยกแล้ว ไม่ได้นำมาทิ้งที่จุดรวบรวมที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง

๓. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

๑) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

๒) ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเท่าที่ควร ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง มีรายได้ไม่เพียงพอในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

๔. ข้อจำกัดขององค์การบริหารส่วนตำบล

- ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแซง ยังไม่มีระบบการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน
- ๒) ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินการ

อุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

- ๑) ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนมีแนวโน้มสูงขึ้น และปริมาณขยะมูลฝอยที่จะนำไปกำจัดมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการลด การคัดแยกมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการดำเนินการอย่างครบวงจร รวมทั้งมีการใช้ถุงพลาสติกและโฟมอย่างฟุ่มเฟือย
- ๒) ประชาชนยังขาดความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง

บทที่ ๓

การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

กรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปีพ.ศ. ๒๕๖๔

๑. กำหนดเป้าหมายโดยยึดจากแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐)

๒. วิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศ เพื่อนำมาเป็นฐานคิดในการสร้างมาตรการแก้ไขปัญหามูลฝอยชุมชน (Area – Base Problems)

๓. กำหนดกรอบการดำเนินงาน ๓ ขั้นตอนในการวางแผนและกำหนดมาตรการ คือ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

- ต้นทาง ลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด
- กลางทาง เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ปลายทาง ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๔. การนำหลัก ๓Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ ๓ ช : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคมและประชาชน นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

๕. การนำกรอบนโยบายสำคัญของกระทรวงมหาดไทยมาใช้ในการกำหนดแนวทางการดำเนินการ

เป้าประสงค์

๑. ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น และส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน
๒. ขยะอินทรีย์ครัวเรือนได้รับการบริหารจัดการและนำไปใช้ประโยชน์
๓. ขยะรีไซเคิลในชุมชนได้รับการบริหารจัดการ และสร้างมูลค่าเพิ่ม ผ่านการจัดสวัสดิการให้สมาชิก
๔. ขยะมูลฝอยได้รับการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น ในการรวบรวม เก็บขนขยะ และกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
๖. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
๗. ประชาชนในพื้นที่ที่มีความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะที่ต้นทางเพิ่มขึ้น เพื่อลดปัญหางบประมาณในการจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเกิดก๊าซเรือนกระจก
๘. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นกลไกในการขับเคลื่อน การบริหารจัดการขยะในพื้นที่

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

๑. ด้านการจัดการขยะต้นทาง

- ๑) คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ
- ๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ประโยชน์อย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี
- ๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีธนาคารขยะต้นแบบ

๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก
ลดโลกร้อนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภคให้มีการ
ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่

๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ

๒. ด้านการจัดการขยะกลางทาง

๑) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาระรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท ในที่สาธารณะ และ/
หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง

๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยหรือมีมาตรการจัดการมูลฝอยแยกประเภท

๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิล

๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของ
จังหวัด หรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๕) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

๓. ด้านการจัดการขยะปลายทาง

๑) ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง

๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหาร
จัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)

๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง

๔) มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน

๕) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี

๔. ด้านการบริหารจัดการ

๑) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุม
ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

๕) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนต้นแบบ ในการบริหารจัดการขยะ
ครัวเรือน

๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การซื้อขายคาร์บอนเครดิต
จากโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๗) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มผ.๑) และรายเดือน (มผ.๒)]

บทที่ ๔

โครงการ/กิจกรรมแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

มาตรการที่ ๑ : มาตรการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง)

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑	คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ	๑) จัดประชุมคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงาน ในการจัดกิจกรรมอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ภายในเดือนธันวาคม๒๕๖๗ ๒) ดำเนินการจัดกิจกรรมของอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ตามแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก ที่ได้จัดทำตามข้อ ๑.๑ ๓) คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกรายงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๘	
๒	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่	๑) มีการคัดแยกขยะ โดยการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ ในหน่วยงาน หมู่บ้าน ชุมชน การนำขยะรีไซเคิลมาใช้ ซ้ำ หรือการนำมาผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อใช้ ประโยชน์ต่อไป เช่น การทำปุ๋ยจากขยะอินทรีย์	

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		(ขยะเป็นปุ๋ย) กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาษีธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน หรือกลุ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์รีไซเคิล เป็นต้น ๒) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนรวมถึงผู้ประกอบการในท้องถิ่น เกี่ยวกับการคัดแยกขยะประเภทต่างๆ เช่นการจัดการกับขยะทั่วไป การคัดแยกขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ประโยชน์ รวมถึงการลดขยะประเภทใช้ครั้งเดียว (single use) และแนวทางในการจัดการกับขยะรีไซเคิลที่มีในครัวเรือน หรือสถานประกอบการ เป็นต้น ๓) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้หมู่บ้าน/ชุมชนให้มีกิจกรรมคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่อง การประสานงานกับผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อร่วมมือจัดการกับขยะชุมชนเช่น ซาเล้ง หรือ โรงงานรีไซเคิลขยะ เป็นต้น	
๓	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีธนาคารขยะต้นแบบ	กระบวนการในการติดตามประเมินผล การจัดทำธนาคารขยะ และมีธนาคารขยะต้นแบบ	
๔	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการลงพื้นที่สำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือนและมีการรายงานผลให้จังหวัดทราบ ๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๕	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีกิจกรรมในการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่โดยเฉพาะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics) ขยะอาหาร (food waste) และความรู้เกี่ยวกับการลดก๊าซเรือนกระจก ทั้งในหน่วยงานราชการรวมไปถึงตลาด โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และงานกิจกรรม อย่างน้อย ๔ กิจกรรม เช่น ๑) รมณรงค์ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ที่ก่อเกิดขยะจำนวนมาก เช่น ตลาด ๒) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ๓) เผยแพร่องค์ความรู้/แนวทางการจัดการขยะผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ๔) จัดกิจกรรมพิเศษในการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อจัดการขยะมูลฝอย เช่น เดิน - วิ่งลดขยะ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ก่อมลพิษ	
๖	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ	๑) มีการติดตั้งจุดคัดแยกขยะอย่างน้อย ๓ ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ในพื้นที่ของหน่วยงานราชการ ๒) มีการนำขยะรีไซเคิลมาใช้ซ้ำ หรือการนำมาผลิตเป็น สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ ๓)	

มาตรการที่ ๒ มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง)

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท ในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง	๑) สำรวจสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อประเมินสถานการณ์และเตรียมการจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอย ๒) จัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ให้ครบทุกแห่ง ๓) จัดหายานพาหนะขนขยะมูลฝอยและพนักงานประจำรถให้เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ๔) ตรวจสอบและป้องกันไม่ให้ขยะมูลฝอย น้ำ หรือสิ่งอื่นที่เกิดจากการขนขยะมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากรถเก็บขนขยะมูลฝอย ๕) การทำความสะอาดยานพาหนะให้มีความสะอาดเป็นประจำทุกครั้งที่มีการขนขยะ	
๒	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยหรือมีมาตรการจัดการมูลฝอยแยกประเภท	๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเก็บขนขยะแยกประเภท เช่น มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ประเภท ของขยะมูลฝอย (เช่น ขยะมูลฝอยทั่วไปขยะมูลฝอยอันตราย ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ฯลฯรวมถึงเส้นทางการเก็บและขนมูลฝอยมีการกำหนดวันเวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขน โดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขน มีการเก็บขน แบบแยกประเภท ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๙ หรือจะต้องออก	

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		มาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแยกประเภท ๒) มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยการทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อแจ้งให้ประชาชน ใน อปท. ทราบโดยทั่วกัน ๓) จัดเตรียมยานพาหนะ และเส้นทางรถเก็บขนขยะให้เหมาะสมสำหรับการเก็บขนขยะแยกประเภท	
๓	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิล	จัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน คัดแยกขยะรีไซเคิล และสนับสนุนการนำแนวคิด ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการจัดการสิ่งปฏิกูล และมูลฝอยภายใต้หลักการ ๓Rs หรือ ๓ช: คือ ใช้น้อยลง ใช้น้ำกลับมาใช้ใหม่ และรณรงค์สร้างการรับรู้ และจิตสำนึกให้ประชาชนในทุกพื้นที่มีส่วนร่วมในการลด ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนและคัดแยกขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ พัฒนาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม หรือสวัสดิการ ด้านต่างๆ และทำให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ๑) นัดวันรับซื้อขายขยะรีไซเคิล โดยกำหนดวัน เวลาสถานที่ และจัดรับซื้อขาย ๒) มีแอปพลิเคชันที่เอื้อต่อการซื้อขายขยะรีไซเคิล ๓) มีการทำความร่วมมือ/ตกลง ในการรับซื้อขายขยะรีไซเคิล กับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความสนใจ ๔) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้มีการนำขยะ รีไซเคิลมาจัดการร่วมกัน เช่น ทอดผ้าป่าขยะ ตลาดนัด รีไซเคิล	

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๔	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด หรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	๑) จัดให้มีจุดรวบรวมหรือถังขยะอันตรายชุมชนอย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชนละ ๑ แห่ง ๒) การขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวม ขยะอันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำส่งไปกำจัดต่อไป ๓) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่น เกี่ยวกับขยะอันตรายชุมชน ประเภทต่างๆ การจัดการขยะอันตรายชุมชนจากการทิ้งหรือกำจัดขยะอันตรายชุมชนไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และจุดรวบรวมขยะอันตรายของชุมชน ๔) มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขนขยะอันตรายชุมชน โดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขน พร้อมทั้งแจ้งให้ประชาชนในชุมชนทราบ	
๕	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน	๑) มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บ ขน กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ หรือมีความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ๒) กำหนดจุดรับขยะติดเชื้อชุมชน หรือจัดทำที่พักขยะและขนส่งไปยังโรงพยาบาลชุมชนเพื่อนำไปกำจัด หรือจัดทำที่พักขยะและให้บริษัทเอกชนขนไปกำจัด	

มาตรการที่ ๓ ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (ปลายทาง)

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑	ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	๑) อบท. จัดอบรมการสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์จากขยะแก่ประชาชนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เช่น โซฟาลังขยะ โต๊ะเก้าอี้เครื่องใช้ภายในบ้านจากไม้เก่า ไม้กวาดจากเศษพลาสติก เต้าเผาไร้ควัน การทำสารบำรุงดินจากไส้เดือนดิน เป็นต้น ๒) อบท. จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าของขยะก่อนนำไปทิ้งอย่างไร้ประโยชน์ เช่น ผ้าป่า ขยะรีไซเคิล กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะชุมชนธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรม ขยะแลกไข่/สิ่งของ เป็นต้น ๓) สถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด อบท.และโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ตลอดจนสถาบันการศึกษาในพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ความรู้ ๓ Rs หรือ ๓ ข. ให้เด็ก นักเรียน และนักศึกษา เช่น วิธีการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ ๔) ขอความร่วมมือ “ประชารัฐ” ตั้งแต่ภาคราชการภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และรณรงค์ให้ใช้ถุงผ้า	

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		๕) สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้คัดแยก ขยะมูลฝอยรายย่อย เช่น ซาเล้ง ร้านค้าของเก่า เครือข่ายชุมชนเข้ามาบริการในหมู่บ้าน/ชุมชน ๖) อปท. ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดการรวมกลุ่มประชาชนที่สมัครใจตั้งเป็นกลุ่มบริหารจัดการขยะ และจัดหาสถานที่ทำการกลุ่ม รวมทั้งนัดหมายผู้ค้าของเก่ารับซื้อหรือกลุ่มจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนขยะเป็นเงินหรือสิ่งของ ที่มีมูลค่า อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง ๗) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการภาคเอกชน ลด ละ เลิก การใช้ถุงพลาสติกและโฟม หรือนำถุงพลาสติกและโฟมกลับมาใช้ประโยชน์ หรือขอความร่วมมือ จากภาคเอกชนไม่ใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าและให้สร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในการใช้ถุงผ้าแทน ๘) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ๙) ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการ ไม่ถูกต้องให้มีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง โดยกระบวนการต่างๆ ดังนี้ การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) เตาเผาที่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ การแปรรูปเพื่อผลิตพลังงาน (WTE) การหมักปุ๋ย (Compost) การแปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง (RDF)การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกล	

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๒	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน	๑) มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บ ขน กู้จัดมูลฝอยติดเชื้อ หรือมีความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ๒) กำหนดจุดรับขยะติดเชื้อชุมชน หรือจัดทำที่พักขยะและขนส่งไปยังโรงพยาบาลชุมชนเพื่อนำไปกำจัด หรือจัดทำที่พักขยะและให้บริษัทเอกชนขนไปกำจัด	
๓	มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน	๑) ในระหว่างรวบรวมขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายเพื่อรอกำจัด อบท. มีสถานที่จัดเก็บที่ได้มาตรฐาน และปลอดภัย ๒) ขนขยะอันตรายชุมชนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำไปกำจัด อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	
๔	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี	๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำส่งกำจัดขยะติดเชื้ออย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยต้องไม่มีขยะติดเชื้อตกค้าง ๒) มีการดำเนินการจัดเก็บและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยอาจนำส่งสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ที่ได้ดำเนินการประสานหน่วยงานที่มีศักยภาพในการเก็บขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ	

มาตรการที่ ๔ ด้านการบริหารจัดการ

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก	แต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการโดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประธานกลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชน	
๒	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑) แต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบ ของคณะกรรมการ โดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประธานกลุ่มชุมชนเครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม ๒) คณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ให้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้	

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๓	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จัดทำประเด็นเรื่องการบริหารจัดการขยะ เช่น ข้อมูลการจัดการขยะในชุมชน ปริมาณขยะ สถานการณ์ขยะในปัจจุบัน สภาพปัญหาการจัดการขยะ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดการขยะในพื้นที่ รวมถึงสร้างความตื่นตัวแก่สาธารณชนเป็นวงกว้าง ร่วมกับภาครัฐ หรือเอกชน และการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างน้อยต้องมีการนำเสนอในที่ประชุมใดที่ประชุม	
๔	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก	๑) ประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือก การอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)ต้นแบบด้านการจัดการ สิ่งปฏิกูล และ มูล ฝอย และ การ ปก ป้อง และ รักษ า ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการประกาศคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก(อถล.) ต้นแบบ ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและ มูลฝอยและการปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเป็นประเภทต่างๆ เช่น ประเภทหญุน้อยอถล. ประเภทเยาวชน อถล. และประเภทบุคคลทั่วไป	

ลำดับที่	เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๖	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนต้นแบบ ในการบริหารจัดการขยะครัวเรือน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนต้นแบบ ในการบริหารจัดการขยะครัวเรือนเป็นสมาชิกธนาคารขยะและอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก(อถล.) ๒) มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน ได้แก่ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ (ถ้ามี) ๓) เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารความรู้และกระตุ้นให้ผู้อื่นในชุมชนริเริ่มหรือส่งเสริมด้านการจัดการขยะในครัวเรือน ๔) เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น ๕) ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนราชการภาคเอกชน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย	
๗	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มพ.๑) และรายเดือน (มพ.๒)]	อปท. มีการดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มพ.๒) ในทุกวันที่ ๑๐ ของทุกเดือนได้อย่างถูกต้อง และครบถ้วน	

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแซง
เรื่อง แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ตำบลหนองแซงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะการตรวจผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการขยะมูลฝอยพื้นที่จังหวัดขอนแก่น และเป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) และเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ถูกหลัก วิชาการ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยหลักการ ๓ ช : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ (๓Rs: Reduce Reuse Recycle) ภายใต้กรอบการดำเนินงาน จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการขยะต้นทาง ด้านการจัดการขยะกลางทาง ด้านการจัดการขยะปลายทาง และด้านกลไกส่งเสริมการบริหารจัดการ เพื่อลดปริมาณขยะและ ส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง จัดทำระบบเก็บขนอย่างมีประสิทธิภาพ และขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแซง จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ตำบลหนองแซงต่อไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายพงษ์ศิริ โทณะพงษ์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแซง